

Statsråd Dag Terje Andersen
Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, den 4. august 2009

REGISTRERINGSORDNING OG ID-KORT ER NØDVENDIG FOR Å BEKJEMPE SOSIAL DUMPING I RENHOLDSBRANSJEN

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service samarbeider for å sikre økt seriøsitet og for å bekjempe sosial dumping i renholdsbransjen. Vi arbeider p.t. for å samle tilstrekkelig dokumentasjon for å kunne fremme krav om allmenngjøring av deler av tariffavtalen for renhold. Det er nødvendig å supplere dette arbeidet med en nasjonal registreringsordning for renholdsbedrifter og en ordning med id-kort for ansatte i renholdsbransjen. Vi vil begrunne dette nærmere i det følgende.

Offentlig godkjenningsordning for renholdsbedrifter

Ren Utvikling ble etablert i 1992 som en bransjestyrt godkjenningsordning for renholdsbedrifter. Bakgrunnen for etableringen var dokumentasjon som viste at det forekom skatte- og avgiftsunndragelser i bransjen, at enkelte firma betalte de ansatte svart og at lønnsnivået i en del tilfeller var uakseptabelt lavt. Behovet for ordningen ble dokumentert ved at skatteinntektene fra bransjen økte betydelig i årene etter at ordningen kom i stand.

Ren Utvikling ble nedlagt i 2000 fordi den statlige finansieringsstøtten opphørte og fordi staten ikke lenger kunne forbeholde renholdskjøp til Ren Utvikling-godkjente bedrifter. Det er et sterkt ønske om å reetablere en offentlig godkjenningsordning for renholdsbedrifter.

Vilkårene for å kunne bli godkjent som renholdsbedrift bør ta utgangspunkt i kravene som gjelder identitetskort på bygge- og anleggsplasser, jf

<http://www.arbeidstilsynet.no/c26976/artikkel/vis.html?tid=49499>. Vi mener dessuten at det, for å sikre seriøsitet, bør stilles krav om:

- Revisjonsberetning
- Godkjent regnskap
- Dokumentasjon for betalt skatt, merverdiavgift og arbeidsgiveravgift, samt opplysninger om eventuelle restanser
- Bekreftelse på etablert konto for skattetrekk
- Yrkesskadeforsikring
- Bedriftshelsetjeneste
- HMS-system og -egenerklæring

- Egenerklæring som bekrefter skriftlig arbeidsavtaler, samt konkrete eksempler på slike inngåtte avtaler
- Opplysninger om verne- og hovedverneombud, og arbeidsmiljøutvalg når det er en plikt for bedriften til å etablere dette.

Etter vår vurdering bør en offentlig godkjenningsordning for renholdsbransjen inneholde alle de ovennevnte elementene.

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service erkjenner at det kan ta tid å reetablere en godkjenningsordning som ovenfor beskrevet. Det er svært viktig raskt å få innført en ordning med id-kort for renholdere, jf. under. En offentlig registreringsordning for renholdsbedrifter er en forutsetning for at en ordning med id-kort for ansatte i bransjen skal kunne innføres. Slik registreringsordning finnes i dag blant annet for bemanningsbedrifter og for bedrifter i bygge- og anleggsbransjen.

Vilkårene for at en renholdsbedrift kan søke om id-kort til sine ansatte, bør være at den er registrert i et offentlig register over bedrifter som tilbyr renholdstjenester.

Id-kort

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service mener det haster med å innføre en ordning med id-kort for renholdere. Vi vil fremheve at innføring av en ordning med id-kort kan gjøres basert på erfaringene fra bygge- og anleggsnæringen. Bygge- og anleggsnæringen har hatt krav om id-kort siden 1. januar 2008. Vi vil anbefale at departementet i tillegg legger inn krav om at utenlandske foretak som ikke har fast forretningssted eller hjemsted i Norge, må opplyse om navn og adresse på fast representant her i landet. Et slik krav er innført i registreringsordningen for bemanningsforetak.

Hvem bør omfattes?

Plikt til å bære id-kort vil innebære at alle som påtar seg renholdsoppdrag pålegges å utstyre sine arbeidstakere med slikt kort, også enkeltpersonforetak og arbeidstakere som er ansatt i utenlandske selskaper som opererer i Norge. Ved innleie av arbeidstakere bør innleier sørge for at også disse utstyres med id-kort.

Dersom man unntar store deler av renholderne fra ordningen med id-kort, vil det oppstå betydelige problemer med å avgrense gruppen som omfattes av ordningen mot gruppen som faller utenfor. Det vil dessuten være vanskelig å vite om mangel på id-kort er indikasjon på useriøsitet hos arbeidsgiver, og følgelig vil effekten knyttet til transparens svekkes betydelig. En ordning med id-kort for renholdere bør derfor gjøres vid.

En ordning med id-kort bør introduseres som en profesjonsidentifikasjon, og inngå som ledd i en profesjonalisering og kvalitetsheving av bransjen. Id-kort skal ikke bare sikre seriøsitet knyttet til lønnsvilkår, men også være en buffer mot dårlige arbeidsvilkår og sikre forebyggende HMS-fokus. Vi vet at utfordringene knyttet til lave lønninger og svart arbeid er betydelige i privatmarkedet, og plikt til å bære id-kort også i slike jobbrelasjoner vil i flere henseender virke forebyggende.

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service ser imidlertid at det kan være hensiktsmessig å gjøre visse unntak fra plikten til å bære id-kort for renholdere. Det bør innføres et unntak der renholdet utføres i egen regi, men ikke er organisert som en egen enhet. For eksempel bør unntak gjelde når et advokatfirma engasjerer en student til å utføre renholdet, eller en forening engasjerer en pensjonist til å rengjøre forsamlingslokalet.

Praktisk gjennomføring

Ved innføring av id-kort i renholdsbransjen, må erfaringene ved tilsvarende ordning i bygge- og anleggsnæringen legges til grunn.

Arbeidsgiver eller innleier må bære ansvaret for at arbeidstakerne er utstyrt med id-kort. I bygge- og anleggsnæringen gjøres dette ved at virksomheten utpeker en fysisk person og gir vedkommende fullmakt til å bestille id-kort. En avdeling kan således ikke være bestiller. Det er bestillers ansvar å sjekke arbeidstakers identitet. For utenlandske arbeidstakere skal kopi av identitetsdokumenter som pass, førerkort eller bankkort vedlegges bestillingen. Bestillingen gjøres på egen nettside (www.byggekort.no) og sendes elektronisk til utsteder. For bygge- og anleggsbransjen er dette Oberthur Technologies Norway Norsik (www.norsik.no) som også har en egen servicetelefon. Bestillingen kan også gjøres manuelt men da kun på forhåndstrykte skjemaer som fås ved henvendelse til Servicesenteret for utenlandske arbeidstakere eller Arbeidstilsynet.

Id-kortet for renholdere bør, som i byggenæringen, inneholde opplysninger om navn på arbeidsgiver/innleier, organisasjonsnummer, navn på og bilde av kortinnehaver, fødselsdato og kjønn, kortinnehavers signatur, gyldighetsperiode, kortnummer og navn/adresse til utsteder av kortet. Kortet bør utstedes for en periode på inntil to år. Dersom arbeidstaker er ansatt i/innleiet til samme virksomhet bør det ikke være nødvendig å bestille nytt id-kort for hvert enkelt prosjekt. Id-kortet må være personlig og kan ikke overdras til andre.

Arbeidstilsynet må føre tilsyn med ordningen og arbeidsgivere som forsettelig eller uaktsomt unnlater å utstyre personer med id-kort bør kunne ilegges bøter.

Oppsummering

Det er i dag svært enkelt å etablere en renholdsbedrift. En bedriftsetablering krever for eksempel få investeringsutgifter og det er heller ikke nødvendig med en fast kontoradresse. Dette gjør kontroll med næringen vanskelig, og spillerommet for useriøse aktører er stort. Hyppige sykluser med bedriftsetableringer og -nedleggelse er ikke uvanlig for å unngå myndighetenes kontroll. Erfaring tilsier at bedrifter som opererer i tidsintervaller som er kortere enn ett år, slipper å forholde seg til etater som Arbeidstilsynet. Situasjonen er ikke god.

Vi vil også påpeke at alle som ønsker det i dag kan foreta en selskapsregistrering i Brønnøysundregistrene. Det finnes flere eksempler på at selskaper er registrert på bakgrunn av fiktive bakgrunnsopplysninger.

Norsk Arbeidsmandsforbund og NHO Service ønsker å legge til rette for seriøsitet og gode arbeidsforhold i renholdsbransjen, men vi må erkjenne at det i dag eksisterer en stor konkurranseutfordring i de useriøse bedriftenes favør. Vi mener at en offentlig registreringsordning

og innføring av en ordning med id-kort vil innebære et stort og viktig skritt i riktig retning, og vil ber om at arbeidet med dette prioriteres i Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Med vennlig hilsen

Erna Hagensen
Forbundsleder Norsk Arbeidsmandsforbund

Petter Furulund
Adm. direktør NHO Service

Skifte arb. Gr navn, org. osv.

MVA-REG

PRIVAT/OTF

Synlighet

BRANSJEKODER

Statistikk / firma

HHS - Allm. 91 - ESA